

Mal for dokumentasjon av litteratursøk til litteraturstudie/teoretisk oppgave for bacheloroppgaver

For studenter på School of Health Sciences (SHS)

Utarbeidet av biblioteket i samarbeid med faglige
representanter fra SHS.

Publisert: 26.06.2025

Sist oppdatert: 26.06.2025

Innholdsfortegnelse

Introduksjon	2
Hva denne malen ikke er	3
Hvordan malen er satt opp.....	3
1 Valg av søkeord	4
PICO-skjema	4
PICO-skjema	4
PECO-skjema	5
Eksempel	5
2 Inklusjons- og eksklusjonskriterier	5
3 Valg av databaser og begrunnelse.....	6
4 Dokumentasjon av søket	6
Eksempel	7
5 Gjennomgang og vurdering av trefflisten.....	7
Alternativ 1: PRISMA-flytskjema	8
Alternativ 2: Ordinær tabell	9
Eksempel	9
6 Litteratormatrise	10
Ofte stilte spørsmål	11

Introduksjon

Å utføre en litteraturstudie kan være overveldende når man først begynner. I tillegg til at du må lære deg hvordan du utfører strukturerte eller systematiske søk, må du sette deg inn hva som forventes av dokumentasjon til metoden din. På lik linje som ved en empirisk studie, må du dokumentere metoden du har brukt for din litteraturstudie nøye, slik at den kan etterprøves og gjenskapes av andre. Det er denne dokumentasjonen denne malen presenterer slik at du vet hva som forventes og ditt fokus kan være på der skoen vil trykke: å planlegge og utføre et godt søk til din studie.

Denne malen **skal** benyttes av bachelorstudentene som tar emne BAC500 ved Institutt for helse og trening (IHT), og studenter som tar emne BPS300 i psykologi fra Institutt for psykologi, pedagogikk og juss (IPPJ). Andre studenter er også hjertelig velkommen til å bruke denne malen for sin oppgave, men vi anbefaler alltid at du hører med din veileder først.

- Om du har spørsmål om denne malen, henvend deg til biblioteket@kristiania.no.
- Se [intervju med hovedbibliotekar Nina Marie Jørgensen](#) om hva litteratursøk og litteraturstudier er.

Hva denne malen ikke er

Denne malen har ikke veiledninger for hvordan du søker i de ulike databasene. Slike veiledninger finner du på bibliotekets [Canvas-rom BIB113](#). Du kan også [booke veiledning](#) med biblioteket, samt delta på undervisning og workshops med biblioteket. De fleste bacheloremnene har planlagte økter for å dekke litteratursøk og andre relevante temaer for en litteraturstudie.

I tillegg til denne malen, må du benytte [retningslinjene for oppgaveskriving for SHS](#), som steg-for-steg tar deg gjennom hvordan oppgaven din skal være strukturert og formatert. Hør også med din veileder om hva annet du burde beskrive i ditt metodekapittel, som f.eks. om du må beskrive epistemologi, om du burde beskrive hva en litteraturstudie er i tillegg til hvordan du har arbeidet med din litteraturstudie osv. Hva som er tradisjonen og kravet for metodebeskrivelse kan variere fra fag til fag.

Hvordan malen er satt opp

Denne malen presenterer 6 steg som burde være med i ditt metodekapittel når du gjør en litteraturstudie, og i hvilken rekkefølge disse stegene burde være satt opp. Du må dokumentere søket ditt fra start til slutt, men det er kun ditt endelige søk som skal være med i metoden din. Det vil si at om du gjør 5 ulike søk, men du kun bruker treff fra det siste søket, så trenger du ikke å ha med de fire første søkene. De 6 stegene er som følger:

1. Valg av søkeord
2. Inklusjons- og eksklusjonskriterier
3. Valg av database og begrunnelse av valget
4. Dokumentasjon av søket
5. Gjennomgang og vurdering av trefflisten
6. Litteraturmatrise (presentasjon av artiklene du bruker i din analysedel)

1 Valg av søkeord

Ta utgangspunkt i problemstillingen din og arbeid begrepene inn i et skjema (du finner de litt lenger ned). Hvilket skjema du skal bruke kommer an på problemstillingen din, men om du står fast på hva problemstillingen din skal være kan du også bruke skjemaene som et rammeverk for hva som burde være med i en problemstilling. Problemstillingen din skal gjenspeiles i skjema. Om du søker på f.eks. «Big five personality traits», så burde de store fem personlighetstypene være en del av problemstillingen eller underliggende forskningsspørsmål.

Å presentere din problemstilling i et slik skjema gjør det tydelig for den som leser (og deg selv når du jobber med søket) hva som er de viktige søkeordene, hvilke synonymer du har brukt og om du har brukt et kontrollert emnevokabular som MeSH ([Les mer om MeSH under Ofte stilte spørsmål](#)) og hvordan du setter sammen søket ditt med de boolske operatorene AND/OR/NOT. Bruk de samme søkeordene i alle databasene du søker i om du søker i flere databaser.

- Les mer om hvordan du lager en god problemstilling på [Søk & Skriv](#)
- Les mer om søketeknikk i [canvasrommet BIB113](#) eller på [Søk og Skriv](#)

PICO-skjema

P (Populasjon/Problem)	I (Intervensjon/Interesse)	C (Sammenligning)	O (Utfall/Endepunkt)

Tabell 1

PICo-skjema

P (Populasjon/Problem)	I (Interesse)	Co (Kontekst)

Tabell 2

PECO-skjema

P (Populasjon/Problem)	E (Eksponering)	C (Sammenligning)	O (Utfall/Endepunkt)

Tabell 3

- Et PECO-skjema er i grunn det samme som et PICO-skjema, men bruker eksponering (noe en har blitt utsatt for) istedenfor intervensjon (behandling).
- Les mer om hvordan du bruker PICO/PICo på [Helsebiblioteket.no](https://helsebiblioteket.no)

Eksempel

Under ser du et eksempel på hvordan et PICo-skjema kan se ut, med følgende problemstilling: *Hvordan opplever studenter i høyere utdanning ensomhet?*

P- Populasjon	I - Interesse	Co - Kontekst
Studenter	Ensomhet	Universitet- og høyskole
Students (MeSH) Student*	Loneliness (MeSH) Alone Lone*	Higher Education (MeSH) Universit* College

Tabell 4

2 Inklusjons- og eksklusjonskriterier

Presenter hvilke inklusjons- og eksklusjonskriterier du har for søket ditt. Inklusjonskriterier sier noe om hvilke typer artikler du skal ha med, og eksklusjonskriterier sier noe om hva som ikke skal med i analysematerialet. Skriv gjerne litt om vurderingene du har gjort før du lister opp kriteriene. Eksempler på inklusjons- og eksklusjonskriterier er:

- År siden publisering, f.eks. 2-, 5-, 10- år?
- Språk (som du kan lese på et akademisk nivå)
- Skal du bare analysere fagfellevurderte artikler eller burde du også inkludere litteratur som ikke er vitenskapelig? Eksempelvis: Forskrifter, fagprosedyrer, retningslinjer osv.

- Demografi? Vil du kun se på visse aldersgrupper, kjønn, geografiske inndeling osv.?
- Vil du begrense analysemateriale til et spesifikt studiedesign?
- Evt. andre kriterier du kan komme på.

3 Valg av databaser og begrunnelse

Informer i tekst om hvilke databaser du har valgt og hvorfor. Selv om du har blitt fortalt at du skal bruke en spesifikk database, burde du redegjøre for databasen. I de fleste tilfellene vil det holde å søke i én database, men om du ikke finner nok artikler i søket ditt burde du søke i en database til. Du kan finne Kristiania sine databaser på [bibliotekets nettsider](#) og i [Oria](#).

- Les mer om søketeknikk i [canvasrommet BIB113](#) eller på [Søk og Skriv](#)
- **Merk!** Oria er ikke en referansedatabase, men en bibliotekatalog. Oria skal derfor ikke brukes som en database i ditt strukturerte/systematiske søk. Du kan fortsatt bruke Oria for å finne teorilitteratur for bakgrunnen din og ditt teoretiske perspektiv.

4 Dokumentasjon av søket

Har du brukt trunkering (*), AND/OR/NOT eller andre søketeknikker? Beskriv de ulike teknikkene og hvordan du har brukt dem i form av tekst og tabell som eksemplifisert i tabell 5. Om du har brukt en annen metode i tillegg til søk i databaser for å finne mer litteratur, som f.eks. snøballmetoden, må du også dokumentere og beskrive disse prosessene. Bruker du snøballmetoden på artiklene du fant fra det strukturerte/systematiske søket ditt, må du bruke denne metoden på alle artiklene.

Database	Dato for søk	Søket (Lim inn hele søkestrenger her)
Database 1	01.01.2025	Søkeord1 AND (søkeord2 OR søkeord3)
Database 2	01.01.2025	Søkeord1 AND (søkeord2 OR søkeord3)

Tabell 5

- Les mer om søketeknikk i [canvasrommet BIB113](#) eller på [Søk og Skriv](#)
- [Les mer om snøballmetoden her](#)

Eksempel

Et eksempel på hvordan dette kan se ut er satt inn under. Referansedatabasen, [PsycINFO](#), er spesialisert innen psykologi og psykiatri. Søket er basert på PICO-skjema eksempelet fra steg 1.

Database	Dato	Søket
PsycINFO	10.05.2025	APA PsycInfo <1806 to May 2025 Week 2> 1 Students/ 33515 2 student*.tw. 713727 3 1 or 2 716230 4 Loneliness/ 8787 5 (alone or lone*).tw. 107218 6 4 or 5 107317 7 Higher Education/ 26295 8 (universit* or college).tw. 403571 9 7 or 8 415163 10 3 and 6 and 9 5270 11 (Norw* or swed* or denmark or danish or finland or finnish or iceland* or Scandinav*).tw. 73583 12 10 and 11 48 13 limit 12 to yr="2020 -Current" 20 14 limit 13 to "0110 peer-reviewed journal" 19

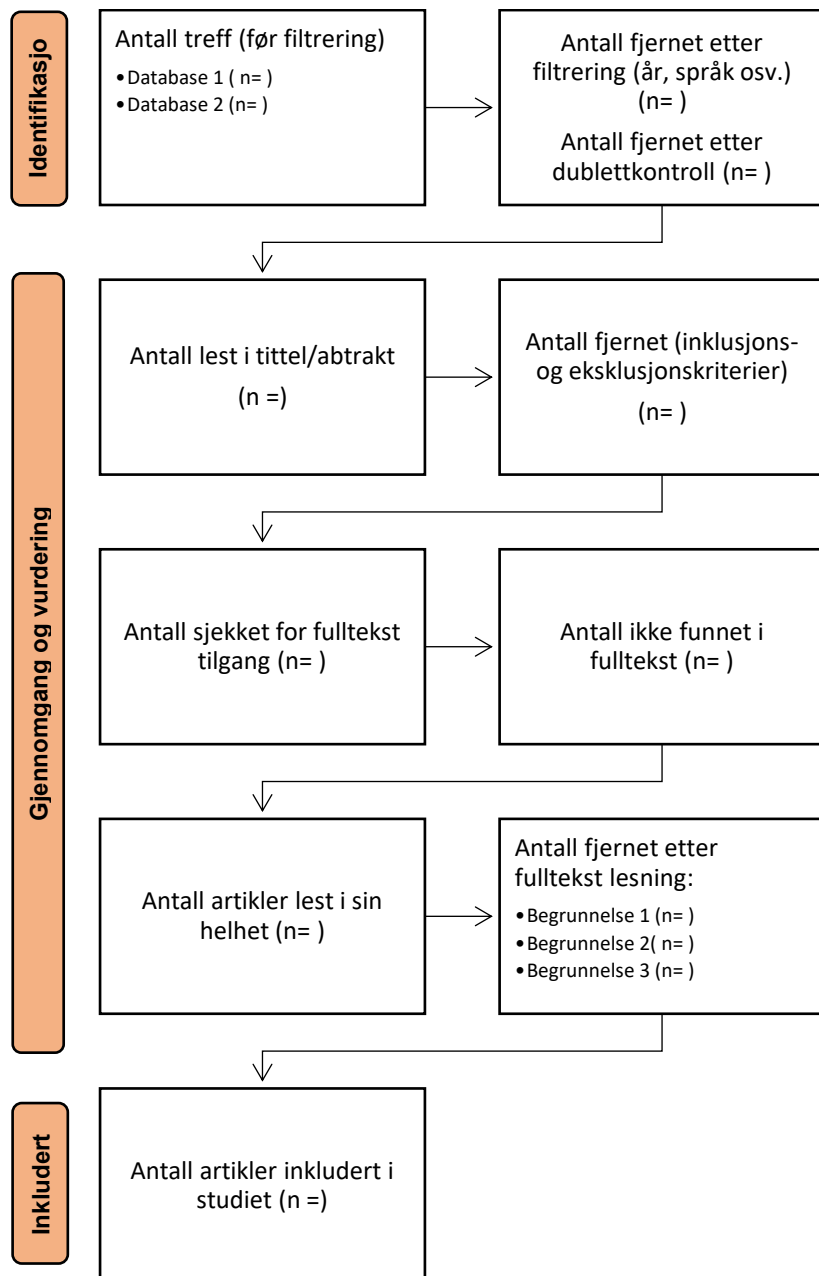
Tabell 6

5 Gjennomgang og vurdering av trefflisten

I et litteratursøk er det vanlig å få flere treff enn hva som er relevant og hva du trenger. Du skal derimot ikke bare håndplukke de relevante uten å gjøre rede for hvorfor du valgte disse og hvorfor de er relevante. Vurderingsprosessen (også kalt screening) for hvilke artikler du velger skal dokumenteres og begrunnes. Under er det to eksempler på hvordan du kan presentere vurderingsprosessen som har blitt gjort fra søk til valgt analysemateriale.

- **Merk!** Ikke alle stadiene i disse alternativene er relevante for alle søk. Om du f.eks. ikke har gjort en dublettkontroll så kan du fjerne det stadiet fra din oversikt.

Alternativ 1: PRISMA-flytskjema

Figur 1

- Dette PRISMA-flytskjemaet er en oversatt variant av PRISMA sin mal:

<https://www.prisma-statement.org/prisma-2020-flow-diagram>

Alternativ 2: Ordinær tabell

Vurderingsgrunnlag	Antall treff
Totalt etter søk (Totalen av alle søkene om du har søkt i flere enn én database)	n=
Antall etter filtrering	n=
Antall etter dubletter er fjernet	n=
Antall etter gjennomgang av tittel og abstrakt (vurderer basert på inklusjons- og eksklusjonskriterier)	n=
Antall funnet i fulltekst	n=
Antall etter fullstendig lesning og videre ekskludering: - 3 fjernet pga. feil studiedesign - 5 fjernet pga. feil informantgruppe - 2 fjernet pga. feil geografisk begrensning	n=

Tabell 7

Eksempel

Under ser du et eksempel på hvordan alternativ 2 blir satt opp, med eksempelet fra steg 1 og 4 som utgangspunkt:

Vurderingsgrunnlag	Antall treff
Totalt etter søk (Totalen av alle søkene om du har søkt i flere enn én database)	n= 48
Antall etter filtrering	n= 19
Antall etter gjennomgang av tittel og abstrakt (vurderer basert på inklusjons- og eksklusjonskriterier)	n= 14
Antall funnet i fulltekst	n= 11
Antall etter fullstendig lesning og videre ekskludering: - 1 fjernet pga. feil studiedesign	n= 9

- 1 fjernet pga. feil informantgruppe	
---------------------------------------	--

Tabell 8

6 Litteratormatrise

I *resultatkapittelet* presenterer du artiklene valgt for analysering i en litteratormatrise. Hvilke overskrifter som burde være med i din litteratormatrise kommer helt an på problemstillingen din. Under har vi listet opp noen eksempler:

Referansen i APA7	Problemstilling eller forskningsspørsmål	Metode eller studiedesign	Hovedresultater	Konklusjon eller endepunkt

Tabell 9

Referansen i APA7	Problemstilling eller forskningsspørsmål	Metode eller studiedesign	Studiegruppe	Hovedresultater	Konklusjon eller endepunkt

Tabell 10

Referansen i APA7	Problemstilling eller forskningsspørsmål	Teoretisk rammeverk	Metode eller studiedesign	Hovedresultater	Konklusjon eller endepunkt

Tabell 11

- [Se eksempel på litteratormatrise her](#) (Burkholder, u.å). Dette er et mer avansert eksempel, og er kun tiltenkt for å vise hvordan en litteratormatrise kan settes opp. Bruk eksemplene over som utgangspunkt for ditt arbeid.

Ofte stilte spørsmål

- **Hva er MeSH og må jeg bruke det?**

- ✓ MeSH står for **Medical Subject Headings** og er et kontrollert emneordsvokabular som er vanlig å bruke for å beskrive en medisin- og helserelatert publikasjon. Du må ikke søke ikke MeSH, men du vil gjøre deg selv en bjørnetjeneste ved å ikke gjøre det. Når du søker i MeSH får du med deg flere synonymer og har bedre kontroll på at søket ditt er dekkende. MeSH brukes i databasene [PubMed](#) og [Medline](#), hvorav andre databaser har egne vokabular som utgjør den samme funksjonen.

- **Hva er forskjellen på fritekstsøk og emneordssøk?**

- ✓ Et emneordssøk er det samme som å søke med MeSH eller et lignende kontrollert vokabular. Fritekstsøk vil si at du søker i tittel, sammendrag eller andre deler av referansen med ord og begrep du selv har utpekt som relevante.

- **Hva er dublettkontroll?**

- ✓ Om du søker i mer enn én database, utfører du en dublettkontroll. En dublettkontroll vil si at du fjerner artikler som dukker opp i flere enn én database. Les om hvordan du gjør det i Zotero her:

https://www.zotero.org/support/duplicate_detection.

- **Må jeg lese alle artiklene?**

- ✓ Du skal lese alle artiklene som du anser som relevante i for å besvare din problemstilling, etter at du har vurdert tittel og abstrakt. Ideelt så har du et såpass relevant og godt søk at du ikke sitter igjen med alt for mange artikler på dette stadiet, så det er overkommelig å lese flere. Dette er fordi du ikke skal gå glipp av mulig relevante resultater for din analyse. Det er forskjell på dyp lesningen det vil være forventet for analysen og å raskt lese gjennom en artikkel for å vurdere relevans.

- **Hva betyr (n =)?**

- ✓ "n =" betyr at vi sier hva n er lik. I dette tilfellet bruker vi n for å beskrive hvor mange artikler vi sitter igjen med i hvert steg av litteratursøket.

- **Kan jeg bruke artikler til analysen min som jeg har funnet på andre måter enn søket mitt?**
 - ✓ Ja, men alle artiklene du bruker for analysen din må du dokumentere hvordan du fant og du må være systematisk i metoden din. Det vil si at om du bruker f.eks. snøballmetoden, må du bruke den metoden på alle artiklene du har funnet med søket ditt. Metoden din må være etterprøvbar, altså at andre skal kunne bruke den samme metoden din og komme frem til det samme resultatet, eller motbevise din metode ved å gjøre det samme, men få andre resultater.
- **Må all litteraturen jeg finner for denne oppgaven dokumenteres?**
 - ✓ Nei, artiklene du bruker for den teoretiske bakgrunnen til oppgaven trenger du ikke å dokumentere hvordan du har funnet. Kun artiklene som brukes i analysen (som er datamaterialet ditt) skal dokumenteres.
- **Kan jeg bruke generativ-KI (ChatGTP, Copilot osv.) for å utføre deler av eller hele litteratursøket mitt?**
 - ✓ Bruk av tekstgenerativ kunstig intelligens for å utføre søket er ikke lov. En del av oppgaven er å vise at man mestrer den grunnleggende ferdigheten som er å selvstendig planlegge, utføre og dokumentere et litteratursøk. Om et KI-program (eller noen andre) gjør denne jobben for deg har du ikke gjort et selvstendig arbeid. Se til Kristiania sitt skriv om [hvordan du bruker KI i oppgaveskriving](#).
 - ✓ Det kan derimot være nyttig å bruke noen gode KI ressurser for å bistå i deler av arbeidet. Et eksempel er tjenesten [MeSH on demand](#), som foreslår MeSH termer basert på innlimt tekst eller at du spør en KI-chat om synonymer til begreper.
- **Må jeg henvise til malen i min oppgave?**
 - ✓ Det kommer an på hvordan du bruker malen. Om du kun følger den som et hjelpemiddel for å dobbeltsjekke at du har fått med deg alle stegene og henvender deg til de eksterne kildene som denne malen viser til, så trenger du ikke å henvise til malen. Å bruke et PICO-skjema er standard praksis for systematiske litteratursøk, men om du skal beskrive hva et PICO-skjema er skal

du selvfølgelig henviser til kilden der du fant definisjonen. Om du da bruker malen som en kilde, burde du henviser til den. Du henviser til den slik:

- Høgskolen Kristiania. (2025, 26. juni). *Mal for dokumentasjon av litteratursøk til litteraturstudie/teoretisk oppgave for bacheloroppgaver: For studenter på School of Health Sciences (SHS)*. Hentet fra: <https://www.kristiania.no/om-kristiania/biblioteket/skrive-og-henviser/veiledning-verktoy-helsefag/>